

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 88 ad L 55 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Spørgsmål nr. 88

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 25/11 2006 fra Det økologiske Råd, jf. L55 – bilag 12.

Svar

Henvendelsen fra Det Økologiske Råd (ØR) har fem hovedpunkter, som kommenteres i det følgende:

Punkt 1: Der benyttes forældede bedste stald- og lagersystemer som reference

ØR antager her fejlagtigt, at landmanden ved beregningen af ammoniaktabet fra hans udvidelse kan lægge de nyeste normtal til grund, mens hans ammoniakkrav bliver beregnet efter de gamle normtal. Det er forkert. Nye normtal for de samme staldsystemer som indgår i 2005/6 referencesystemet kan ikke anvendes i ansøgningen.

Reduktionskravet vil derfor være fast frem til evalueringen, hvor det politisk kan vedtages at ændre referencesystemet og reduktionskravene. Dette gælder også for de øvrige normer relateret til ammoniaktabet som f.eks. beregningen af miljøeffekten af forbedret fodring.

Det er korrekt, som ØR angiver, at det kan være en økonomisk fordel at anvende de nye staldsystemer, som først fremgår af normtallene for 2006/2007 bl.a. fordi ammoniaktabet er mindre og der derved spares indkøb af kvælstofgødning. Det skal dog i den forbindelse bemærkes, at valg af staldsystem afhænger af mange forhold, hvor landmandens egne erfaringer, traditioner og ønskede arbejdsrutiner spiller en afgørende rolle. Det kan f.eks. nævnes, at selvom det bedste staldsystem for slagtesvin ifølge 2006/2007-normerne angives som det økonomisk mest optimale, fravælges det af mange, fordi staldsystemet kan være forbundet med betydelig større krav til rengøring. .

Punkt 2: Uambitiøse mål for reduktion af ammoniaktabet

Kravet om 15 pct. ammoniakreduktion kan som fremhævet af ØR mange steder opfyldes ved en mere effektiv fodring. En forbedret fodring er i høj grad også en del af forståelsen af ny miljøteknologi. En forbedret fodring har desuden en række positive sideeffekter i form af færre lugtgener og mindre nitratudvaskning.

En forbedret fodring kræver også meget af ansøger. En ændret fodring kan risikere at medføre en nedgang i husdyrproduktionen, hvilket kan få store økonomiske konsekvenser. En ændret fodring som imødekommelse af ammoniakkravet stiller også store krav til udarbejdelsen af den tilstrækkelige dokumentation. Så selvom en indsats vedrørende fodring ofte vil være tilstrækkelig vil mange i stedet anvende luftrensning eller gylleforsuring i stedet.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at det generelle ammoniakreduktionskrav ikke er det eneste element i den indsats der skal ske i forhold til ammoniak efter lovforslaget. Kravet om nedfældning og de skærpede krav til overdækning af gyllebeholdere nedbringer også ammoniakbelastningen lokalt. Derudover vil kravet om ingen merbelastning i bufferzone I og II betyde yderligere skærpelser af ammoniakreduktionskravet på ca. 28 pct. af landbrugsarealet. Desuden kan kommunen stille skærpede vilkår som følge af BAT-vurderingen og kan desuden eksempelvis i forbindelse med en konkret habitatvurdering eller ved varetagelse af andre væsentlige hensyn der ligger udover beskyttelsesniveauet rent undtagelsesvist gå ind og skærpe vilkårene i konkrete sager. Derfor vil beskyttelsen af ammoniakfølsomme være langt bredere end ØR beskriver det, og der vil i en række tilfælde specielt i bufferzonerne skulle stilles krav til ammoniaktabet, hvor en indsats vedrørende fodring ikke vil være tilstrækkelig.

Punkt 3: Lovforslaget er i modstrid med sig selv

ØR er af den opfattelse at kravet om BAT (bedst tilgængelig teknologi) er ensbetydende med, at alle husdyrbrug skal anvende den mest avancerede miljøteknologi som f.eks. lugtrensning og/eller gylleforsuring. Disse teknologier vil give en ammoniakreduktion, som er betydelig større end det generelle ammoniakkrav på 15 - 25 pct.. ØR har fremført lignende i høringssvaret til lovudkastet, hvorfor der henvises til bemærkningerne i høringsnotatet:

"I forhold til forskellen mellem begrebet bedste tilgængelige staldsystem og BAT skal det præciseres, at bedste tilgængelige staldsystem er det referencpunkt, der benyttes til beregning af det generelle krav om reduktion af ammoniakemission fra stald og lager på 15 % stigende til mindst 25 %. Bedste tilgængelige staldsystem defineres som det staldsystem, der ud fra normtal og uden brug af foderteknologier og andre add-on miljøteknologier såsom gyllekøling/-forsuring osv., har den laveste ammoniakemission.

Bedste tilgængelige teknik (BAT) er et betydeligt bredere begreb, der udgør en af grundstenene i Miljøbeskyttelseslovens miljøgodkendelser og i EU's IPPC-direktiv. BAT omfatter de mindst forurenende teknikker, der kan anvendes i den relevante sektor på både økonomisk og teknisk mulige vilkår, og kan hermed også inkludere f.eks. foder- og rensningsteknologier m.m. Ifølge lovforslagets § 27, jf. § 19, skal kommunerne altid i forbindelse med udfærdigelsen af godkendelsens vilkår foretage en konkret vurdering af niveauet for BAT, dog således at de minimumskrav om reduktion af ammoniakemission, bedste staldsystem mv., der er fastlagt med den politiske aftale samt i lovforslaget, tilgodeses. Selve vilkårene omkring BAT i godkendelserne udarbejdes ligeledes af kommunen som godkendelsesmyndighed. I den vejledning, der vil udmønte lovforslaget vil det blive præciseret, at BAT krav bør tage udgangspunkt i de BAT-byggeblade, der udarbejdes af Skov- og Naturstyrelsen.

Af ovenstående følger, at når det gælder krav om ammoniakreduktion i godkendelser skal kommunen i første omgang beregne størrelsen af det generelle ammoniakkrav ud fra normen for bedst tilgængelige staldsystem i 2005/06 minus 15 % stigende til mindst 25 %. Dette generelle ammoniakkrav vil derefter udgøre minimumskrav for kommunens vurdering af, om der er behov for yderligere krav om anvendelse af BAT-teknikker.

På baggrund heraf er det vurderingen, at lovforslagets bestemmelser om krav om BAT i godkendelser implementerer IPPC-direktivets krav."

Det er altså en misforståelse, at BAT-kravet som udgangspunkt er opfyldt med det generelle ammoniakreduktionskrav. Dette er ikke tilfældet. Den konkrete vurdering af relevante BAT krav vil ligge ud over det generelle ammoniakreduktionskrav. Det er heller ikke korrekt, når ØR hævder, at BAT-krav skal stilles med udgangspunkt i, hvad der er muligt uden hensyn til proportionalitetsprincippet, herunder en afvejning af de økonomiske og driftsmæssige konsekvenser ved BAT-relaterede vilkår. Eksempelvis vil kommunen i sin BAT-vurdering skulle se på størrelsen af udvidelsen, idet der eksempelvis ved nybyggeri vil være bedre mulighed for at stille BAT-krav, som er økonomisk proportionale og mulige at integrere i den fremtidige drift. ØR's fortolkning svarer på dette punkt hverken til den måde man i Danmark har reguleret industrien (hvor BAT-byggeblade er mindre dækkende end på landbrugsområdet), eller til IPPC-direktivets faktiske krav.

Punkt 4: Den værdifulde natur inden for bufferzonerne sikres ikke med lovforslaget

ØR gentager på dette punkt også sine synspunkter fra høringen af lovforslaget, hvor det ØR hævder, at grænserne for merbelastning med ammoniak i forhold til naturarealerne nævnt i § 7 er en lempelse i forhold til den nuværende praksis. Der henvises derfor til besvarelsen i høringsnotatet:

"Det skal bemærkes, at indsatsen mod ammoniak efter lovforslaget er en samlet pakke, hvor andre tiltag som det generelle krav om ammoniakreduktion, kravet om nedfældning og det skærpede krav til overdækning også vil

reducere den samlede ammoniakbelastning af naturområderne. Det skal også bemærkes, at der tidligere ikke var fastlagte regler for de anvendte beregningsmodeller og ofte ingen muligheder for kontrol og tilsyn med de af landmanden udførte beregninger. De nye regler med fastlagte beregningsmetoder og vilkår, der kan kontrolleres, vil dermed i praksis mange steder betyde en skærpelse.

Ringkøbing Amt og Århus Amt påpeger, at en merbelastning større end 0,5-1 kg N/ha/år vil kunne medføre en væsentlig effekt, og at flere udvidelser i samme område vil kunne medføre overskridelse af denne grænse. Det bemærkes, at i langt de fleste tilfælde vil baggrundsbelastningen falde. Dels fordi den generelle indsats i landbruget fortsat forventes at reducere ammoniakbelastningen, dels fordi strukturudviklingen vil give færre husdyrbrug med større indbyrdes afstand. Det skal også bemærkes, at i beregningen af merbelastningen skal udvidelser gennemført de sidste 8 år medregnes. Ved en grænseværdi på 0,3 kg N/ha/år vil ammoniakemissionen ved uændret regulering således i løbet af f.eks. 24 år kunne forøges med i alt max. 0,9 kg/ha/år. Den nuværende praksis er mange steder kun 3 år, så selvom grænseværdien mange steder kun er 0,1 kg/ha/år, vil ammoniakemissionen i løbet af 24 år kunne forøges med max. 0,8 kg/ha/år. ”

Det skal desuden bemærkes, at baggrundsbelastningen med ammoniak er ca. 16 kg N/ha, og at de mest følsomme naturtyper har en tålegrænse på under 10 kg N/ha. Det vil derfor i mange tilfælde ikke være muligt at bringe ammoniakbelastningen ned under tålegrænsen, uanset om man lukker samtlige brug inden for bufferzonen. Derfor går strategien i indsatsen på at nedbringe den generelle belastning og sørge for at der ikke sker en samtidig væsentlig merbelastning af de særligt sårbare naturområder. På baggrund af vand- og naturplanerne skal der ske en yderligere indsats for at sikre en gunstig bevaringsstatus/god økologisk kvalitet for hhv. natur- og vandområderne. Denne indsats kan ikke alene ske ved anvendelse af miljøgodkendelser, som jo er produktionsgodkendelser og ikke nedrivningspåbud. I forhold til det konkrete eksempel fra Fyn, som ØR fremhæver, skal det bemærkes, at der også efter det nye beskyttelsesniveau vil være tilfælde, hvor kommunen kan stille BAT-krav, der eksempelvis kombineret med kravet om ingen merbelastning i bufferzonen resulterer i en reduktion af den samlede ammoniakemission samtidig med at der sker en udvidelse af produktionen. Med den nye vejledning lægges der op til, at kommunerne tager BAT-vurderingen mere seriøst end praksis har været hidtil.

Punkt 5: Kravene til reduktion af ammoniaktab kan omgås

ØR påpeger, at et ammoniakreduktionskrav på 25 pct. for nye stalde kan imødekommes med en indsats i gamle stalde, og at naturen derved bliver taber. ØR angiver et eksempel med en udvidelse fra 100 DE til 200 DE, hvor kravet på 25 pct. til de 100 DE kan imødekommes med et krav på 12½ pct. til alle 200 DE. De 12½ pct. kan opnås ved en indsats vedrørende fodring. Det er uforståeligt, hvorfor ØR mener at naturen bliver taber, når en indsats på 25 pct. overfor 100 DE bliver erstattet af en indsats på 12½ pct. overfor 200 DE. Det må dog give den samme miljøeffekt.

ØR rejser desuden den problemstilling, at kravet på 12½ pct. i den eksisterende del måske i forvejen er imødekommet ved f.eks. en frivillig indsats vedrørende fodring, således at der ikke reelt bliver tale om en forbedring for den eksisterende del af produktionen. Dette berører princippet i loven om, at landmænd ikke skal straffes for frivilligt at anvende miljøteknologi. Hvis der ved beregningen af før-situationen skulle tages højde for frivillig anvendelse af miljøteknologi inkl. forbedret fodring, ville dette hindre anvendelsen af disse på de brug der ikke gennemgår en miljøgodkendelse. Landmænd ville i så fald vente med at anvende ny miljøteknologi inkl. forbedret fodring til de kunne indgå i beregningerne i forbindelse med en miljøgodkendelse.